

Gondolatok Gáspár Károly búcsúztatására

„Gáspár Károly a hazai gyermekvédelem egyik legjelentősebb személyisége. Már pályakezdése a gyermekvédelemhez köthető, érettségi után gyermekfelügyelőként helyezkedett el egy fogyatékossgal élő gyermekeket nevelő fővárosi gyermekotthonban.

Felsőfokú tanulmányait már gyermekvédelmi munkája mellett folytatta, először a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolán szerzett oklevelet, majd a JATE pedagógia, később családvédelmi szakjogász szakán szerzett diplomát. Utóbbi években Phd. tanulmányokat folytatott.”

Ez úgy hangzik, mint egy nekrológ, pedig nem az.

Ez egy részlet abból az ajánlásból, amely akkor készült, amikor Karcsit nemzetközi szakértővé nevezték ki. Aki írta, huncut mosollyal adta át: *„Írtam rólad egy gyászbeszédet”*. Mire ő odakacsintott: *„Nem baj, majd felolvassátok a temetésemen”*.

Hát most felolvassuk.

Próbáljuk feldolgozni a feldolgozhatatlant. Nem nagyon megy.

Kopognak az életrajz mondatai, hiányzik belőlük az az ember, akit szerettünk.

Akinek lépéseit már messziről megismertük a folyosón.

Aki sötét öltönyben járt, de kedvelte a színes nyakkendőket, aki igazi úr volt, és mégis kicsit bohém.

Aki látszólagos könnyedséggel találta meg a megoldást a legnehezebb gyermekvédelmi ügyekben is, olyanokban, amelyekben évek óta nem tudott senki igazságot tenni.

Neki talán éppen azért sikerült, mert nem hitte, hogy nála van a bölcsek köve. Tudta, hogy nincsenek fekete-fehér igazságok, és hogy az ügyek mögött mindig emberek vannak.

Tudta, hogy a bajba jutottakon ma kell segíteni, ma kell megtalálni az értelmes kompromisszumot.

Ha az ember kérdezgette egy-egy konkrét ügyben a személyes véleményéről, hogy *szerinte* kinek volt igaza, és jól van-e ez így, magasra nézett, tett egy heves kézmozdulatot, és nevetve mondta: *„Azt majd tíz év múlva elmondom”*.

Hát nem mondja el.

Megtartotta magának, az ő titkának, mi legfeljebb csak sejthetünk ezt-azt.

Hogy milyen ember volt? Azt az emlékezet cserepeiből, a kollégák emlékeiből próbáltam összerakni.

Mint a régész, aki ezer apró darabból próbálja a széttört kancsót összerakni.
Teljes sosem lesz, de valamit talán elárul az egészről.

Rendkívül jó vezetői képességeinek köszönhetően fiatalon, huszonévesen lett igazgatója a főváros pilisszántói gyermekotthonának, nem sokkal ezután pedig a súlyos nevelési problémával küzdő gyermekekkel foglalkozó, legendás hírű Béke Gyermekotthonnak.

A „gyerekeivel” sose szakította meg a kapcsolatot. Rá nemcsak azok számíthattak, akiknek sikerült legyőzni a körülményeiket, hanem azok is, akik elvesztek a mélyben.

Ha mással nem, szépen összehajtogatott ruhával segített, apró csomagokkal.

A zsebében mindig volt aprópénz, hogy az utcai újságárusnak kezébe nyomhasson egy-egy kétszázast.

Ha koldusasszonyt látott gyermekkel, mindig megkérdezte, van-e hol aludniuk, lesz-e mit enniük, segíthet-e az elhelyezésükben.

Szerette az embereket és az ő szeretete tevékeny szeretet volt. Mások talán könnyeket hullattak volna egy-egy elesett ember láttán, ő megpróbált valamit tenni értük.

1995-ben hívták a Népjóléti Minisztériumba, hogy a Család-, Gyermek- és Ifjúságvédelmi Főosztály vezetőjeként irányítsa a gyermekvédelmi törvény már hosszú ideje húzódó, nehézkes megalkotását.

A gyermekek védelméről és a gyámügyigazgatásról szóló 1997-es törvénynek tulajdonképpen ő az atyja, ahogyan a végrehajtási rendeletek megalkotása is szakmai irányítása alatt történt.

Mindent megtett azért, hogy a törvény által megálmodott reform a gyakorlatban is megvalósulhasson. A korábbi szűk szemléleten túlmutatóan mindig is kiemelt jelentőséget tulajdonított a család szerepének, a megelőzés fontosságának, ezért a gyermekjóléti szolgálatok létrehozásával járó irányítási munka éppúgy

nevéhez köthető, mint a gyermekvédelmi gondoskodásban élő gyermekek jobb körülményeit megteremtő lakásotthoni elhelyezés, a javítóintézetek 1995. és 1997. között zajló átalakítási programja.

Kollégái igazi csapatot alkottak a vezetése alatt, de szoros kapcsolatban állt a tágabb szakmai területtel, az elméleti és gyakorlati szakemberekkel, oktatóként több felsőoktatási intézményben a hallgatókkal is.

A gyermekek iránti mély elkötelezettsége, megalapozott szakmai tudása, komplex, holisztikus szemlélete segítette a gyermekekkel foglalkozó szakembereket munkájuk végzésében.

Sokat tett azért is, hogy a gyermekvédelemben dolgozók szakmai önértékelése, külső megítélése pozitívabb legyen.

Nagy munkabírásu, sokat dolgozó ember volt. Reggeltől estig ott volt a minisztériumban, vagy éppen külső helyszíneken dolgozott, ahogyan a baleset idején is.

De nem hagyta, hogy legyűrje a napi robot.

Tartotta magát a rítusaihoz, ahogyan egy igazi úrhoz illik.

Hozzá tartozott az életéhez a Madách téri presszó, a baráti beszélgetések.

Vagy a tenisz, amelyre olyan nagyon készült a hétvégeken, hogy aztán boldogan mesélhesse hétfőn: *„Azért még le tudom győzni teniszben a Balázst”*. Harmincéves Balázs fiára nagyon büszke volt, ahogy a kislányára is.

A halál mindig fájdalmas, visszavonhatatlan esemény, és ha ilyen váratlan és értelmetlen, akkor még kevésbé tudjuk feldolgozni.

A búcsúnál mondjuk el azt, amit a hétköznapiakban nem tettünk meg, mert azt gondoltuk, hogy ráérünk: hogy jó veled dolgozni, hogy támaszkodni lehet rád, hogy megbízom benned, hogy a barátom vagy.

Csak persze már múlt időben mindezt. Mert olyan természetes volt, hogy ott van. Hogy *van*. Ahogy tegnap, úgy holnap is. De nincs holnap.

Azóta is tárcsáznánk a telefonját, ha egy-egy megoldandó, megbeszélendő probléma adódik. Várjuk, hogy megérkezzen reggel a megbeszélésekre.

Tudása, integratív, konszenzus-kereső személyisége pótolhatatlan hiány lesz nemcsak a magyar gyermekvédelemnek, de személyes életünknek is.

Szakmai tekintélye vitán felül állt. Ezt jelzik kitüntetései is, az 1994-ben kapott Közigazgatási Aranygyűrű, az 1997-es Pro Caritate díj, a Hilscher Rezső emlékérem, majd A Családsegítésért Emlékérem Arany fokozata 1999-ből.

Talán elmondhatok egy történetet egy elmaradt kitüntetésről is.

2001-ben, az 50. születésnapja körül hivatták a miniszterhez.

Ilyenkor arra gondol az ember, hogy most köszönik meg a munkáját. Megköszönték. Akkor kapta meg az elbocsátását... hogy aztán később visszavegyék a saját helyére...

A Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjét 2003. augusztus 20-án kapta meg.

Most Magyar Ifjúság Életműdíjjal tüntetjük ki.

Csakhogy most ő bocsát el bennünket.

Véglegesen, visszavonhatatlanul.

Dr. Göncz Kinga

Elhangzott 2006. március 31-én a Farkasréti temetőben.